विकास आयोजना तथा परियोजनाहरु

विद्युत

- आ.व.०७४/०७५ को नीति तथा कार्यक्रम अनुसार यस सरुमारानी गाउँपालिकाको सबै क्षेत्रमा विद्युतिकरणको व्यवस्या गरी उज्यालो गाउँपालिका घोषणा गरिने छ।
- विद्युत लाईन विस्तार गर्न सम्भव नभएका ठाँउहरुमा सौर्य उर्जाको व्यवस्था गरिने छ।

सडक

- आगामी आ.व.भित्र सबै वडाको वडा केन्द्रसम्म बाह्रै महिना यातायात संचालनकोलागि सडक पूर्वाधार तयार गरिने छ।
- आगामी तिन बर्षभित्र सबै गाउँ टोलहरुलाई सडक सञ्जालमा जोडिनेछ।
- झोलुंगे पुल तथा अन्य पुलपुलेसा निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।

संचार

- गाँउपालिकाका केहि क्षेत्रहरुमा नेटवर्कको कमी देखिएकोले सेवा प्रदायक संस्थाहरुसंग समन्वय गरि नेटवर्क विस्तारको लागि पहल गरिने छ।

शिक्षा

- शिक्षा ऐन २०७५ कार्यपालिकाबाट स्विकृत गरि गाँउसभाबाट पारित गरि लागु गरिने छ।
- शिक्षालाई गुणस्तरिय बनाउन गुणस्तर सम्वन्धि आवश्यक निति तथा मापदण्ड निर्माण गरी निर्देशिका जारी गरि कार्यान्वयन गरिनेछ।
- प्राविधिक तथा व्यावसायीक शिक्षा प्रदान गर्ने विद्यालयलाई अनुदान सहयोग दिईने छ।

स्वास्थ्य

- स्वास्थ्य क्षेत्रमा देखिएको असुविधालाई ध्यानमा राखी आवश्यक क्षेत्रमा सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ स्थापना गरिनेछ ,
- थप एक वटा एम्वुलेन्स संचालनको लागि सहयोगी निकायसंग पहल गरिने छ।
- २०७६ सम्ममा पुर्ण सरसफाईयुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने निति अनुरुप योजनावद्धरुपमा कार्य अगाडी वढाईने छ।

लागुऔषध तथा फोहोर व्यवस्थापन

- यस क्षेत्रको फोहोर व्यवस्थापन गर्न डम्पिङ साइटको निर्माण गरिसकिएकोले संचालनमा ल्याइने छ ।
- सुर्तिजन्य तथा मदिराजन्य पदार्थ नियन्त्रणका लागी आवश्यक निति तथा मापदण्ड वनाई लागु गरिने छ

स्थानीय वजार व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता

- व्यापारीक क्षेत्र पहिचान गरी गाउँपालिकाले हाटवजार संचालन तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- स्थानीय व्यापार व्यावसायलाई करको दायरामा ल्याउन आवश्यक निति, कानून,तथा मापदण्ड बनाई लागु गरिनेछ ।
- स्थानीय वजारमा संचालनमा रहेका व्यापारी तथा व्यावसायिक होटलहरुले मुल्यसुचि राख्नुपर्ने व्यवस्था लागु गरिनेछ ।
- वातावरण संरक्षणको लागि जनचेतनामूलक अभियान संचालन गरिने छ ।

स्थानीय सडक, सिचाई, ग्रामिण सडक

- साना सिचाई तथा ग्रामिण सडकलाई आवश्यक्ताको आधारमा प्राथामिकता दिईने छ ।
- सरुमारानी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सुख्खा क्षेत्रहरुको पहिचान गरी वैकल्पिक सिंचाईका निम्ती आवश्यक पहल गरिने छ ।

भूमि व्यवस्थापन घरजग्गा पुर्जा वितरण

- केन्द्र र प्रादेशिक कानुनको अधिनमा रहि ऐलानीमा पर्ने जग्गामा लामो समयदेखि भोगचलन गर्दै आएको अव्यवस्थित बसोवासलाई व्यवस्थित गरिने छ ।
- जग्गा खण्डिकरण गरी विना स्वीकृत प्लानिङ्ग गर्ने कार्यलाई कानुनी दायरामा ल्याइने छ ।
- भूमिहिन सुकुम्बासिको पहिचानको निमित्त तथ्याङ्क संकलन गरिसकिएकोले कानून अनुसार व्यवस्थापनको निमित्त आवश्यक पहल गरिने छ ।

कृषि, पशुपंक्षि

- किसान संग गाउँ सरकार नामक कार्यक्रम मार्फत कृषि क्षेत्रलाई रुपान्तरण गर्ने गरि थप योजना बनाईने छ
- व्यावसायिक पशुपालन, माछापालन ,जडीबुटी, कुखुरापालन, फलफुलखेति, माछापालन र तरकारी खेति गर्ने युवाहरुलाई तालीम तथा अनुदानको व्यवस्था गरी कृषि क्षेत्रलाई आम्दानी तथा उत्पादनमुलक वनाई स्वरोजगारमुखी वनाइने छ ।

जेष्ठ नागरीक,अपाङ्गता र असक्तहरुको व्यवस्था

- जेष्ठ नागरीक, अपाङ्गता र असक्तहरुको पहिचान गरी सम्मान , सहयोग तथा सशक्तिकरणको विशेष कार्यक्रम ल्याईने छ ।

वेरोजगार

- वेरोजगारी समस्या हल गर्न शिप विकास कार्यक्रममा जोड दिई उद्यमशिलताको प्रवर्द्धन गरिने छ ।

खानेपानी जलविद्युत

- स्वस्थ जीवनको लागि स्वच्छ खानेपानी भन्ने नारालाई सार्थक बनाउन आगामी २ वर्ष भित्र सबै टोल बस्तिमा खानेपानीको सहज आपूर्तिको व्यवस्था मिलाईने छ ।

विपद व्यवस्थापन

- चालु आ.व.मा विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरीसकिएको सन्दर्भमा आगामी आ.व.मा उक्त कोषको रकम वृद्धि गरीने छ साथै विपद् प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।

भाषा, संस्कृति तथा कला

- यस गाउँपालिका भित्रका सवै भाषा, संस्कृति तथा कलाको संरक्षण र संबर्द्धनको निम्ति आवश्यक कार्यक्रम ल्याईने छ ।
- समाजमा विद्यमान जातिय विभेदको अन्ते गर्न कानुनी एंव सामाजिक चेतनामुलक कार्यक्रम गरिने छ ।

खेदकुद र पत्रपत्रिका

- ५ नं प्रदेशको शसर्त अनुदानबा निर्माण गरिने खेलकुद मैदान निर्माण कार्यमा आवश्यक समन्वय गरी कार्यान्वयनमा लैजान सहयोग गरिने छ ।
- खेलकुद क्षेत्रको विकासका लागी खेलमैदान तथा आवश्यक भौतिक संरचना निर्माण गरी खेलकुद प्रशिक्षण र खेल सामाग्रीको व्यवस्था गरी विभिन्न स्तरमा खेलकुद प्रतियोगिताको आयोजना गरिने छ ।
- गाँउपालिकाको कानुन तथा नीति नियमहरु ,आर्थिक प्रशासनिक , न्यायिक र विकासका गतिविधिहरुलाई पारदर्शी रुपमा जनसमक्ष ल्याउन मिडियामैत्री नीति लिइने छ ।

पर्यटन

- यस गाउँपालिका अर्न्तगतको ऐतिहासिक पर्यटकिय गन्तव्य स्थल सरुमारानी सिद्धलेक क्षेत्रको समग्र विकासको निमित्त गुरुयोजना तयार गरी प्रवर्द्धन र बिकास गरिने छ ।
- धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्वका प्राकृतिक सम्पदाहरुको संरक्षण र विकास गरिने छ ।

जनशक्ति व्यवस्थापन

- कर्मचारीको मनोबल उच्चराख्न आवश्यक तालिम , अध्ययन अवलोकन भ्रमण , प्रशिक्षण र प्रोत्साहन जस्ता कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- शिक्षक तथा कर्मचारीलाई कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको आधारमा दण्ड र पुरस्कारको नीति अवलम्बन गरिने छ ।

अन्य

- गाउँपालिकाको कार्यालय भवन निर्माणका लागी आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरिने छ ।
- गाउँपालिकाको आन्तरीक आम्दानी वृद्धि गर्न एकिकृत सम्पत्ती कर लगायतका कर प्रणालि लागु गरिने छ। हाम्रो कर समृद्ध गाउँघर भन्ने मुल नारा सार्थक हुने गरी जनताको कर सदुपयोग हुने सुनिश्चितता गरिने छ ।
- गरिबी निवारणको लागी लघु उद्यम विकास ५ वर्षे रणनीतिक योजना तयार भैसकेकाले सोहि योजना अनुरुप विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
- सामुदायिक वन तथा कबुलियती वन लाई व्यवस्थित गर्नको लागी उपयुक्त कार्ययोजनाको निर्माण गरि वन संरक्षण सम्बर्द्धन र सदुपयोगको नीति बनाईने छ । साथै सामुदायिक वनसंग साझेदारी कार्यक्रम मार्फत विकास निर्माणका योजनाहरु संचालन गरिने छ ।
- गैह्र सरकारी संस्थाहरुको परिचालन, अनुगमन, व्यवस्थापन तथा नियमन गरिने छ ।
- महिला तथा बालबालिका लागि लक्षित कार्यक्रमहरु गरिने छ । आगामी २ वर्ष भित्र गाउँपालिकालाई बालमैत्री गाउँपालिका घोषण गर्ने नीति अनुसार कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ
- वन पैदावारमा आधारित उद्योगको माध्यमबाट रोजगारी र आयआर्जनमा वृद्धि गर्ने नीति बनाईने छ ।
- वन पैदावार निकासीमा न्यून सहयोग संकलन गरी उक्त सहयोगलाई गाउँपालिकाको समग्र विकास र समृद्धिको निमित्त प्रयोग गरिने छ ।
- महिला विकास समिति ,युवा तथा खेलकुद विकास समिति ,दलित उत्थान समिति ,मुस्लिम उत्थान समिति ,आदिवासि तथा जनजाति उत्थान समितिको कार्यादेश -(TOR) माथि आवश्यक छलफल ,परामर्श एवं आवश्यक परिमार्जन गरी सामयिक वनाइने छ ।

मुख्य मुख्य आयोजना र क्रियाकलापहरु

- शिक्षा
- स्वास्थ्य
- पुर्वाधार निर्माण
- पर्यटन
- कृषि क्षेत्रका कार्यक्रम
- पशुपालन कार्यक्रम
- पुर्ण सरसफाई संग सम्वन्धित कार्यक्रम
- जनचेतना मुलक शसक्तिकरण कार्यक्रम
- जेष्ठ नागरीक,अपाङ्ग असक्त,दलित, लैङ्गीक विकास र समावेशी कार्यक्रम
- भाषा, कला, सँस्कृति, प्राकृतिक तथा धार्मिक पुरातात्विक संरक्षण तथा सम्वर्द्धन आदी ।

अनुमानित व्यय र स्रोत व्यवस्थापन

समग्र आय तथा व्यय तर्फ :

शिर्षक			आ.व.०७५/०७६को यर्थाथ	आ.व.०७५/०७६को शंशोधित अनुमान	आ.व.०७५/०७६को अनुमान
आय तर्फ					
अ.ल्या.					
राजस्व	आन्तरिक आम्दानी				७१,१०,६००/–
	राजस्व बाडफाडबाट प्राप्त आय				५,९४,९२,०००/–
	अन्य आय				
	नेपाल सरकारबाट प्राप्त	शसर्त अनुदान			१०,०२,४०,०००/–
		वित्तिय समानीकरण			६,९८,००,०००/–
		सामाजिक सुरक्षा भत्ता			२,६०,००,०००/–

	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त	वित्तिय समानीकरण			४०,६४,०००/–
		शसर्त अनुदान			९६,००,०००/–
		राजस्व बाडफाड			३५,७८,०००/–
	अन्तर स्थानिय तहबाट प्राप्त				
जनसहभागीता	नगद				
	वस्तुगत				
जम्मा					२७,९८,८४,६००/–
व्यय तर्फ					
चालु खर्च	प्रशासनिक संञ्चालन खर्च				३,३४,००,०००/–
	सामाजिक सुरक्षा				२,६०,००,०००/–
	संघिय शसर्त कार्यक्रम				१०,०२,४०,०००/–
	प्रदेश शसर्त कार्यक्रम				९६,००,०००/–
	जम्मा				१७,०८,४०,०००/–
पुजिगत खर्च					११,०६,४४,६००/–
जम्मा खर्च					२७,९८,८४,६००/–

आ.व २०७५।०७६ को आन्तरीक राजश्व

आन्तरिक राजश्व		आ.व.०७५/०७६को यर्थाथ	आ.व.०७५/०७६को संशोधित अनुमान	आ.व.०७५/०७६को अनुमान
	एकिकृत सम्पती कर			४८,००,०००।-
	घर बहाल कर			३,०००।-
	व्यवसाय कर			७,००,०००।-

	जडिवुटि,जिवजन्तु, कवाडी कर			८०,०००।-
	सवारी साधन कर			४,०००।-
	विज्ञापन कर			१०,०००।-
	मनोरञ्जन कर			४,०००।-
	बहाल विटौरी शुल्क			४,०००।-
	पार्किङ्ग शुल्क			१,६००।-
	सेवा शुल्क दस्तुर			१५,००,०००।-
	पर्यटन शुल्क			४,०००।-
	जम्मा			७१,१०,६००।-

सरुमारानी गाउँपालिकाको आ.व. २०७५।०७६ को चालु खर्च विवरण

खर्च संकेत	खर्च शिर्षक	२०७५/०७६ को प्रस्तावित	कैफियत
२११११	तलव	१३,०००,०००।००	
२१११२	स्थानीय भत्ता	५,५०,०००।००	
२१११३	महंगी भत्ता	२,५०,०००।००	
२१११९	अन्य भत्ता	३,०००,०००।००	
२११२१	पोशाक	३,००,०००।००	
२११२३	औषधी उपचार	००।००	
२२१११	पानि विजुली	३,००,०००।००	
२२११२	संचार महशुल	७,००,०००।००	
२२१२१	घर भाडा	५,००,०००।००	
२२१२२	अन्य भाडा	५,००,०००।००	
२२२११	इन्धन	९,००,०००।००	

२२२१२	संचालन तथा मर्मत संभार	७,००,०००।००	
२२२१३	बीमा	१५०,०००।००	
२२३११	कार्यालय संचालन	२५,००,०००।००	
२२३१४	इन्धन अन्य प्रयोजन	५०,०००।००	
२२४११	परामर्श सेवा	५,००,०००।००	
२२४१२	अन्य सेवा शुल्क	३१,००,०००।००	
२२५११	कर्मचारी तालिम	३,००,०००।००	
२२५१२	शिविर तथा जनचेतना मुलक गोष्ठि	४,००,०००।००	
२२६११	अनुगमन मुल्यांकन	१३,००,०००।००	
२२६१२	भ्रमण खर्च	२६,००,०००।००	
२२६१३	वि.व्यक्ति,तथा प्र भमण खर्च	१,००,०००।००	
२२७११	विविध खर्च	१४,००,०००।००	
२२९११	भैपरी आउने चालु खर्च	०।००	
२२७२१	सभा संचालन खर्च	०।००	
	सार्वजनिक सुनुवाई	०।००	
२६४१३	अन्य संस्थालाई अनुदान सहयोग	३,००,०००।००	
	जम्मा	३,३४,००,०००।००	

पुजिगत तर्फको विषयगत बजेट शिर्षक अनुसारको विनियोजनको विवरण

सि.नं.	बजेट शिर्षक	प्रतिशत	बजेट रकम

१	आर्थिक विकास	(१५.८०%)	१,७४,८४,०००।-
२	सामाजिक विकास	(४२.२८%)	४,६७,३४,६००।-
३	पुर्वाधार विकास	(३२.३०%)	३,५७,४१,०००।-
४	वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन	(४.६०%)	५०,८५,०००।-
५	संस्थागत विकास सेवा प्रवाह र सुशासन	(५.०६%)	५६,००,०००।-
	जम्मा	(१००%)	११,०६,४४,६००।-